

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te Zele

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	107938
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Freddy BAEYENS
adres		Koevliet 1_A - 9240 ZELE
telefoon		052-44.69.31
fax		052-45.34.86
e-mail		directie@kouterbasiszele.be
website/URL		
	Bestuur van de instelling	968495 - VZW Vrij Onderwijs Zele
adres		Heilig Hartplein 10 - 9240 ZELE
	Scholengemeenschap	119263 - Vrij Onderwijs Zele
adres		Koevliet 1_A - 9240 ZELE
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	29, 30 november, 1 en 2 december 2010
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	2 december 2010
	Datum bespreking verslag met de instelling	21 december 2010
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Patrick Durieux
	Teamleden	Martin Descheemaeker Luc D'Hondt
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
4.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	9
4.3 Lager onderwijs: wiskunde	10
4.4 Lager onderwijs: muzische vorming	12
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	14
5.1 Personeelsbeheer	14
5.2 Professionalisering	14
5.3 Materieel beleid	14
5.4 Welzijn	14
5.5 Curriculum	14
5.6 Begeleiding	14
5.7 Evaluatie	16
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	17
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	19
7.1 Wat doet de school goed?	19
7.2 Wat kan de school verbeteren?	20
7.3 Wat moet de school verbeteren?	21
8. ADVIES	22
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	22

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

---

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen. De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Tijdens de doorlichting gaat de inspectie na of de school voldoende onderwijskwaliteit realiseert en of ze haar kwaliteit systematisch onderzoekt en bewaakt. Voorts doet ze een onderzoek naar de mate waarin de school een algemeen beleid voert die het mogelijk maakt om zelfstandig eventuele tekorten te kunnen wegwerken. In haar oordeel houdt ze rekening met de omgevingskenmerken van de school, met de personeels- en de leerlingenkenmerken.

Deze basisschool 'De Kouter-Basis' is een warme en genietbare school met drie vestigingsplaatsen. Ze ligt in een wijk dichtbij het centrum waarin veel Turkse families wonen. Ze werkt nauw samen met de naburige kleuterschool, met wie ze de infrastructuur deelt. De materiële accommodatie voldoet, maar de vestigingsplaatsen kunnen een grondige verfraaiingsbeurt gebruiken en het kleuteronderwijs is vrij eng behuisd. De school beschikt over ervaren leraren, die getuigen van een grote inzet, van veranderings- en vernieuwingsbereidheid én van collegialiteit. Ze kende de laatste schooljaren enkele directeurswissels en ook de zorgcoördinator is vrij nieuw in de opdracht. De schoolbevolking bestaat uit een belangrijk aantal kinderen van Turkse afkomst. De veranderende leerlinginstroom zet de school ertoe aan om zich opnieuw te profileren. Ze doet veel inspanningen om een hechte schoolgemeenschap te realiseren, conform de pedagogie van verbondenheid en van het geduld.

In het kleuteronderwijs stonden Nederlands en wiskundige initiatie in de **focus** en in de lagere afdeling waren wiskunde en muzische vorming het middelpunt. Aanvullend werden de evaluatiepraktijk, de leerbegeleiding en het algemeen beleid diepgaander onderzocht.

Het **kleuteronderwijs** biedt de taalvaardigheid van de kinderen voldoende kansen. De gevarieerde activiteiten beogen in ruime mate de diverse domeinen van Nederlands. Bovendien zorgt de verrijking van de speelleeromgeving voor voldoende talige impulsen en geeft het gebruik van een zekere streefwoordschat per thema mogelijkheden tot een doelgerichte taalverwerving. Er is echter minder aandacht voor het systematisch omgaan met de leerplandoelen en voor een gegradeerd talig aanbod.

Wat **wiskundige initiatie** betreft, kan het kleuteronderwijs voldoende aantonen dat het de decretale ontwikkelingsdoelen, via de leerplandoelen, nastreeft. Het zorgt voor voldoende kansen, die de behoefte aan wiskundige ontdekkingen uitlokken en het leren van wiskundige vaardigheden ondersteunen. De geïntegreerde aanpak en de veelvuldige kansen tot exploreren en experimenteren beogen in ruime mate de diverse domeinen van wiskunde. Leraren gaan echter minder bewust om met de leerplandoelen en het aanbod is niet steeds op maat van de kinderen.

In de **lagere afdeling** wijzen het evenwichtige onderwijsleeraanbod, het onderwijskundig handelen van de meeste leraren en diverse toetsresultaten op een vrij degelijke leerplanrealisatie van **wiskunde**. De evaluaties tonen aan dat fundamentele wiskundige kennis, inzichten en vaardigheden voldoende worden verworven. Er is echter enig voorbehoud voor hiaten in de invulling en de aanwending van het weekrooster, voor geringe remediëringmaatregelen en voor het beperkte gebruik van individuele onderwijsleermiddelen.

Wat **muzische vorming** betreft, kan de school niet aantonen dat de leerlingen de eindtermen van dit leergebied verwerven. Ze beschikt over onvoldoende betrouwbare en aanvaardbare evaluatiegegevens en sommige muzische domeinen komen te weinig aan bod. Bovendien krijgt muzische vorming doorgaans een leraarspecifieke invulling. Daardoor zijn de leerplangerichtheid en de gradatie in het aanbod over de leerjaren heen te weinig verzekerd.

De school heeft nog geen gemeenschappelijke visie op de **evaluatiepraktijk** ontwikkeld. De evaluatie is over het algemeen nog vrij traditioneel. De eigentijdse kwalitatieve waardering van lichamelijke opvoeding vormt daarop echter een uitzondering. Leraren zetten zich in om systematisch de ontwikkeling van de kinderen te observeren en de vorderingen van de leerlingen in beeld te brengen. Alternatieve evaluatievormen zijn nog niet doorgedrongen en het is nog geen gewoonte om alle leergebiedoverschrijdende

inhouden systematisch en expliciet te evalueren. Voorts beschikt de school nog niet over gemeenschappelijke criteria om de kwalitatieve evaluatie van sociale vaardigheden gelijkgericht aan te pakken. Ten slotte neemt de school de hele vorming nog niet in rekening bij het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs.

Wat de **leerbegeleiding** betreft, investeert de school sterk in haar zorgwerking, conform de pedagogie van de hoop en van het geduld. De zorgcoördinatie is op weg om een voorbeeld van goede praktijk te worden. De school beschikt over een functionele zorgverbredende structuur en gebruikt doordachte procedures om de ontwikkeling van de kinderen te volgen en om problemen op te sporen. De zorgbrede aanpak is goed uitgebouwd, waarbij de titularis de eerste zorgverstrekker is. De klemtoon ligt vooral op differentiatie, maar niet zozeer op remediëring, hoewel leerlingenresultaten dat zeker rechtvaardigen. De school wendt de parallelklassen nog niet aan om te individualiseren. Bovendien zijn de zorgverbredende activiteiten minder gericht op preventie en worden ontwikkelings- en leerproblemen nog niet aangepakt aan de hand van een stappenplan.

Het **beleid** van de school is geënt op de visie van de onderwijskoepel en nader gespecificeerd in het schooleigen opvoedingsproject. Het gemotiveerde interne leiderschap zet de bakens uit op onderwijskundig en organisatorisch vlak. De schoolleiding zorgt voor een ordelijke organisatie, die leidt tot een veilige en geborgen leef- en leeromgeving voor de kinderen en voor het personeel. Het beleid getuigt van een sterk engagement en van een democratische en mensontmoetende leiderschapstijl. Het biedt ruimte tot inspraak en tot een gezamenlijke besluitvorming met een verantwoordelijkheidsgevoel bij de leraren tot gevolg. De administratieve medewerkers, het onderhoudspersoneel en ouders helpen mee de schoolwerking dragen.

De leiding coacht het onderwijskundig handelen van de leraren. De school beschikt over een functionele strategie om vernieuwingsprioriteiten gezamenlijk te bepalen en op basis van deze keuze teamgerichte nascholing op te zetten. Het structurele overleg en de aanpak om de deskundigheid van leraren te verhogen, heeft een positieve invloed op de onderwijskwaliteit. Het aantal vernieuwingsprioriteiten is echter te groot en te verscheiden, wat de realisatie ervan in de klas kan bemoeilijken.

De school bouwt aan een **kwaliteitsbeleid**. Het team evalueert geregeld de GOK-werking en andere aspecten van het schoolleven. De analyse en interpretatie van deze resultaten geven aanleiding tot teamreflectie en tot borgings- of bijsturingsacties. Het is echter nog geen gewoonte dat leraren hun klaspraktijk systematisch onder de loep nemen met het oog op een bijsturing ervan.

De doorlichting leert dat deze kindgerichte basisschool in de kleuterafdeling voldoende aandacht heeft voor de taalontwikkeling en voor wiskundige initiatie. De lagere afdeling doet voldoende inspanningen om het wiskundeonderwijs kwaliteitsvol aan te pakken. Voor muzische vorming echter is het onderwijsleeraanbod onvoldoende evenwichtig en te weinig gegradeerd conform het gevolgde leerplan. Rekening houdend met de inzet en de veranderingsbereidheid van de teamleden en met de beleidsdynamiek van de school, geeft het inspectieteam toch een **gunstig advies** voor verdere erkenning.

Het kleuteronderwijs kan het talige en wiskundige aanbod meer afstemmen op maat van de kinderen door meer bewust om te gaan met de leerplandoelen. Voor de lagere afdeling is het concretiseren van het leerplan muzische vorming in de klaspraktijk een prioritair werkpunt.

De school krijgt alle vertrouwen om verder te groeien naar een leergemeenschap waarin deskundige leraren het beste van zichzelf geven en waarin kinderen in verbondenheid met elkaar mogen spelen, leren en leven. Op die manier wordt de slogan 'de school kleurt je dag' werkelijkheid voor alle betrokkenen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

wiskundige initiatie

Lager onderwijs

wiskunde

muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

---

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- méér dan twee vestigingsplaatsen
- aanwezigheid van andere scholen in de onmiddellijke omgeving
- recente en frequente directiewissels
- recente en frequente coördinatorenwissels
- stijging van de leerlingenpopulatie de voorbije vijf jaar
- een grote groep Nederlandsonkundigen

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststelling

- Het kleuteronderwijs creëert voor de **taalvaardigheid** van de kinderen voldoende ontwikkelingskansen. De gevarieerde activiteiten beogen in ruime mate het receptieve en productieve taalgebruik en streven de diverse domeinen van Nederlands na. Bovendien zorgt de verrijking van de spelwerkplekken voor voldoende talige impulsen en geeft het gebruik van een zekere streefwoordenschat per thema mogelijkheden tot

een intentionele taalverwerving. Dit schooljaar stroomde ongeveer 95 % van de vijfjarigen door naar het eerste leerjaar. Er is echter minder aandacht voor het systematisch omgaan met de leerplandoelen en voor een gegradeerd talig aanbod.

- Het onderwijskundig handelen van leraren wordt vooral gestuurd vanuit een netgebonden document, dat de ontwikkeling van kinderen centraal stelt, en vanuit de recente **visie** op taalvaardigheidsonderwijs. Daarbij staat de bewustwording van de expressieve, de communicatieve en de symboolfunctie van de taal centraal. Volgens deze opvatting is taalleren een intentioneel proces waarbij de hele persoon betrokken is en waarbij de drie-eenheid 'doen-denken-praten' de basis vormt.
- Bij de aanvang van het schooljaar hebben leraren een **algemeen beeld van de taalvaardigheid** van de kinderen vanuit informele contacten, de oudervragenlijst en het overgangsgesprek. De gegevens over de taalontwikkeling uit het kindvolgsysteem verfijnen deze beeldvorming. Zo heeft de titularis over het algemeen een vrij genuanceerde kijk op de belangrijkste taalvaardigheidsaspecten.
- Leraren beschikken over een **jaarplanning** met een inventaris van thema's. Deze klasonderwerpen volgen over het algemeen de jaarkring. Er zijn ook soms alternatieve thema's. De onderwerpen worden doorgaans nog niet kindbetrokken geformuleerd, waarbij de dominante thema-activiteit tot uiting komt. Voor de uitwerking van de thema's doen leraren een beroep op diverse informatiebronnen uit de handel en op eigen ervaring. De voorbereiding bestaat gewoonlijk uit een opsomming van opvoedende activiteiten met vermelding van de dominante ontwikkelingsaspecten en dito leerplandoelen. De inbreng van de kinderen bij de voorbereiding en de uitwerking van het thema is echter nog niet bij iedereen een verworvenheid.
- Leraren werken **doelgericht**. De planning bevat de na te streven ontwikkelingsaspecten, aangevuld met eigen en/of leerplandoelen. Vaak plannen ze gedifferentieerde verwachtingen voor hun gemengde leeftijdsgroep. Bij dagelijks weerkerende en keuzeactiviteiten verwijzen leraren naar fiches met een inventaris van ontwikkelingsaspecten en leerplandoelen. Het is nog geen gewoonte dat ze specifieke verwachtingen aangeven bij deze bezigheden.
- Om een evenwichtig **taalaanbod** binnen de groep te realiseren, bewaken de leraren de ontwikkelingsaspecten over de thema's heen. Het is nog geen traditie om de leerplandoelen te bewaken.
- Bepaalde leraren plannen expliciet een **streefwoordenschat** per thema. Die is echter nog vrij eenzijdig gericht op (wiskundige) begrippen en te weinig op een gevarieerde woordenschat. Sommige leraren focussen nog te weinig op de streefwoordenschat in de verschillende (taal)activiteiten, zodat ze kansen om die vast te zetten niet ten volle benutten.
- Het **taalaanbod** streeft zowel het receptieve als het productieve taalgebruik na. De meeste taalactiviteiten kaderen binnen het klasthema of houden verband met de leef- en belevingswereld van de kinderen. Gesprekken in de kring, versjes zeggen, vertellen, poppenspel, dramatiseren, prentenlezen en spelen met taal komen regelmatig voor. In sommige groepen komen poppenkastspel en/of articulatiespellen echter in de verdrinking.
- De diverse **taalactiviteiten** beogen in voldoende mate het fonologische en fonemische bewustzijn. De gerichtheid op leesinitiatie komt onder meer aan bod bij het voorlezen door grootouders naar aanleiding van de voorleesweek. Ook het vertellen met een prentenboek aan de jongste kinderen door lagereschoolleerlingen komt daaraan tegemoet. Bijzondere aandacht besteden leraren aan poëziebeleving door onder meer de 'gedichtenkast'. Sommige taalactiviteiten zijn echter niet steeds op maat van de betrokken groep en signaleren vormen van didactische vervroeging. Een zekere druk vanuit het lager onderwijs is daar niet vreemd aan.
- In opvolging van de nascholing in het kader van de tweedelijnsondersteuning kleuterparticipatie bevorderen leraren de taalvaardigheid van de kinderen onder meer door de 'taalprikjes'. Daarbij focussen ze op een positief en veilig klasklimaat, op motiverende opdrachten en op ondersteuning door interactie. Ze doen inspanningen

om speelwerkplekken te verrijken volgens het lopende klasthema en zorgen zo voor een uitdagende speelleeromgeving. Doorgaans zijn er ‘talige aanduidingen’ om het ontwikkelingsmateriaal te structureren. Bij de jongste kinderen stimuleren de ‘hoekenboeken’ de taalvaardigheid en het kinderspel.

- Tijdens de bijgewoende taalactiviteiten zijn **kinderen betrokken bezig**. Zo wordt een versje spelenderwijs aangebracht, wordt tijdens het ontvangstmoment met een binnen- en een buitenkring gewerkt of is een ‘verteltheater’ in gebruik.
- Leraren centraliseren de losse taalobservaties in het **kindvolgsysteem** onder de rubriek ‘taalontwikkeling’. Dit instrument beoogt de evolutie van de ontwikkelingsaspecten die de diverse domeinen van Nederlands bestrijken. Bij de oudste kleuters brengt een genormeerde toets specifieke taalaspecten in beeld.
- Observaties en resultaten van de genormeerde toetsen geven aanleiding tot **preventieve of remediërende interventies**, om de taalontwikkeling extra kansen te geven. De remediërende acties zijn echter niet altijd doelgericht, waardoor de effectiviteit in het gedrang kan komen.
- Het kleuteronderwijs beschikt over voldoende **ontwikkelingsmateriaal** om de taalontwikkeling te stimuleren. De boekenhoek bevat over het algemeen themagebonden documentatie. In een bepaalde groep ontbreekt echter een poppenkast en is de boekenhoek weinig functioneel.
- De leraren doen een inspanning om met de kinderen **Standaardnederlands** te gebruiken. Ze proberen een taalvoorbeeld voor de kinderen te zijn. De articulatie en intonatie zijn doorgaans bevredigend. Het overdadige gebruik van verkleinwoorden, dialectisch taalgebruik en een gesloten vraagstelling signaleren echter de nood aan verbetering. Bovendien bevordert de pedagogische echo, waarbij de leraar het antwoord van het kind herhaalt, geenszins de luisterhouding van de kinderen.
- Het traject in het kader van de tweedelijnsondersteuning kleuterparticipatie beoogt **deskundigheidbevordering** over taalstimulering bij kleuters. Deze bijscholing resulteert in een effectieve kwaliteitsverhoging op dat vlak. Bovendien volgt een leraar initiatie Turks.

4.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Vaststelling

- Het kleuteronderwijs creëert voldoende kansen die de behoefte aan wiskundige ontdekkingen uitlokken en het leren van wiskundige vaardigheden ondersteunen. De geïntegreerde aanpak en de veelvuldige kansen tot exploreren en experimenteren beogen in ruime mate de diverse domeinen van wiskunde. Leraren gaan echter minder bewust om met de leerplandoelen en het aanbod is niet steeds op maat van de kinderen.
- Ook in wiskundige initiatie werken leraren vooral vanuit een netgebonden referentiekader. Ze handelen volgens de **visie** van het gevolgde leerplan. Daarbij staat de groei van wiskundige begrippen vanuit exploreren en experimenteren in functionele spelsituaties voorop. Ze beogen binnen de projectmatige uitwerking van de thema’s vooral de specifieke rekenvoorwaarden.
- Bij de aanvang van het schooljaar heeft de titularis een **algemeen beeld** van het kind vanuit de informele contacten en vanuit de klasoverschrijdende activiteiten. Ze krijgen een meer genuanceerde kijk op de wiskundige ontwikkeling van de kinderen vanuit het overgangsgesprek en soms vanuit de gegevens uit het kindvolgsysteem. In de rubriek ‘denkontwikkeling’ zijn echter weinig gegevens ten aanzien van inzichten over ruimte, tijd, getallen en over meten opgenomen.
- Zoals in Nederlands werken leraren ook in wiskundige initiatie **doelgericht**. De ontwikkelingsaspecten die ze als focus formuleren, worden verder genuanceerd

volgens de ontwikkeling van de specifieke kleutergroep. Bij activiteiten met wiskundige inslag nemen leraren ook leerplandoelen en soms eigen verwachtingen op.

- Leraren maken gebruik van een gegradeerde **begrippenlijst**. Ze bewaken hun doelstellingen over de thema's heen. Ze komen er echter nog niet toe om de leerplandoelen te bewaken.
- Tijdens de begeleide activiteiten en het spel in de speelwerkplekken komen de **verschillende domeinen** van wiskundige initiatie aan bod. Meerdere rekenvoorwaarden zoals vergelijken, sorteren, seriëren en tellen krijgen daarbij kansen. Tijdens de geobserveerde activiteiten zijn aspecten van wiskundige initiatie geïntegreerd in het ontvangstgesprek, in een vertelmoment, in het gedifferentieerd werken en in de aanbreng van een versje. Er zijn echter enige signalen die neigen naar didactische vervroeging, vooral waar te vroeg met vaste getalbeelden en met cijfersymbolen wordt gewerkt.
- Het **aspect 'tijd'** binnen het domein 'meten' komt frequent aan bod bij het gebruik van kalenders. Hoewel gevisualiseerde tijdsstructuren de groei van het dagelijkse tijdsbesef ondersteunen, is de voorstelling van de weekkalender te weinig gegradeerd over de groepen heen. Ook de voorstelling van de 'maand' is te hoog gegrepen. Het maat- en conservatiebegrip krijgen dan wel ontwikkelingsmogelijkheden bij het spel in de zand- of watertafel.
- Het **lichaamsschema** komt bij de ruimtebeleving aan de orde in thema's die verband houden met het lichaam. Een spiegel ten voeten uit, die dagelijks kansen biedt om het eigen lichaam te verkennen, is niet in alle groepen voorhanden. Ruimtelijke oriëntatie en structuratie krijgen aandacht onder meer bij het puzzelen en tijdens bewegings- en muzikale activiteiten. In bepaalde groepen wordt frequent gepuzzeld en wordt deze vaardigheid opgevolgd met een individuele puzzelkaart. In een andere groep echter werd de puzzelkast dit schooljaar nog niet opengesteld. Bij de ruimtebeleving zijn er voldoende mogelijkheden om te werken in het verticale vlak. In meerdere groepen staan er echter geen schildersezels gebruiksklaar.
- Het kleuteronderwijs beschikt over voldoende **ontwikkelingsmateriaal** dat de wiskundige ontwikkeling bevordert. In meerdere groepen zijn structuren aangebracht om het materiaal in de speelwerkplekken zelfstandig te sorteren. Bij het opruimen maken leraren echter niet steeds gebruik van een instrument dat de objectieve tijdsbeleving aangeeft.
- Bij de oudste kleuters neemt het team een genormeerde toets af, die naast talige aspecten ook wiskundige doelen nagaat. De evaluatiegegevens vormen enerzijds een prognose bij de overstap naar de lagere afdeling, maar anderzijds geven ze aanleiding tot een **specifieke begeleiding** van sommige kleuters. Sommige remediërende interventies verlopen intuïtief en weinig doelgericht.
- De frequente **integratiemomenten** tussen de oudste kleuters en het eerste leerjaar geven aanleiding tot een verlaagde drempel bij de overstap. Deze titularissen stemmen ook bepaalde materialen op elkaar af. Bovendien is de titularis van de oudste kleuters betrokken bij de samenstelling van de klassen van het eerste leerjaar.
- Wiskundige initiatie stond de laatste jaren niet in de vernieuwingsfocus. De school heeft echter recentelijk op een personeelsvergadering een teamgerichte **nascholing** in verband met wiskundige initiatie opgezet. Daarbij kregen de leraren informatie over een bijscholing die een zorgleraar had gevolgd.

4.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Vaststelling

- Het evenwichtige onderwijsleeraanbod, het onderwijskundig handelen van de meeste leraren en diverse toetsresultaten wijzen op een vrij degelijke **leerplanrealisatie** van dit leergebied. De evaluaties tonen aan dat fundamentele wiskundige kennis, inzichten

en vaardigheden voldoende worden verworven. Er is echter enig voorbehoud voor hiaten in de invulling en de aanwending van het weekrooster, voor geringe remediëringmaatregelen en voor het beperkte gebruik van individuele onderwijsleermiddelen.

- Leraren werken vooral vanuit de krachtlijnen van het gebruikte onderwijsleerpakket, die nauw aansluiten op de visie van het gevolgde leerplan. Hun onderwijskundig handelen wordt impliciet gestuurd vanuit de **algemene doelen** voor het wiskundeonderwijs uit het gevolgde leerplan. Naar verluidt, gebruiken sommige leraren het leerplan als naslagwerk.
- Om het leerproces van elke leerling te ondersteunen, hebben leraren doorgaans een vrij genuanceerd **beeld** van de **wiskundige verworvenheden** van de kinderen door het overgangsgesprek en de gegevens uit het leerlingvolgsysteem. Bovendien verfijnen de resultaten van de genormeerde toetsen dit beeld.
- Volgens het lessenrooster organiseren niet alle leerjaren een voldoende **aantal lestijden** wiskunde conform het gevolgde leerplan. Sommige weekroosters zijn weinig transparant en in sommige groepen zijn ze weinig richtinggevend. Bovendien zijn blokken van anderhalve lestijd niet in overeenstemming met de beperkte spanningsboog van jonge leerlingen.
- In de kortetermijnplanning formuleren leraren **concrete lesdoelen**. Die zijn over het algemeen geplukt uit het onderwijsleerpakket. Het is geen traditie dat ze gedifferentieerde doelen opnemen in hun kortetermijnplanning. Wel maken meerdere groepen melding van de verwachtingen in de 'miniklas', een differentiatiegroep binnen de klas.
- Om de leerplandoelen te realiseren, maakt de school gebruik van een **onderwijsleerpakket** uit de handel. Bij de introductie van de oude versie heeft de school de inhoud geverifieerd met het leerplan. Bij de nieuwe versie, die enkele leerjaren momenteel uitproberen, is dat nog niet door iedereen gebeurd. Leraren vertrouwen erop dat de beide versies de leerplandoelen voldoende beogen en dat ze gradatie in de leerinhouden binnen en over de leerjaren heen waarborgen.
- De **observatie van wiskundeactiviteiten** getuigt van een vrij gemeenschappelijke visie op dit leergebied. Zo vertrekken de meeste leraren vanuit een realistische probleemstelling en geven ze leerlingen kansen om handelend wiskundige inzichten te verwerven. Naar verluidt, functioneert de wiskundige terminologie in de onderklassen te weinig, vooral bij de omvangrijke groep anderstalige leerlingen. Leraren menen dat het onvoldoende beheersen van de rekentaal de oorzaak is van de lage scores op de genormeerde toetsen.
- De **klassikale instructie** houdt doorgaans weinig rekening met de specifieke beginsituatie van de leerlingen. Die biedt dan nauwelijks mogelijkheden om een onderzoekgerichte ingesteldheid te ontwikkelen en om de principes van gelijkheid en gelijktijdigheid te doorbreken. In de toepassingsfase daarentegen wordt wel gedifferentieerd, vooral als het onderwijsleerpakket het materiaal daarvoor aanreikt. Voor een aantal leerlingen neemt de school sticordi-maatregelen (stimuleren-compenseren-remediëren-dispenseren) of zet ze een individueel leertraject uit. Voor kinderen die uitvallen, is er verlengde instructie in de groepsspecifieke 'miniklas' en/of zijn er specifieke opdrachten in het 'takenpakket'.
- In enkele groepen krijgen leerlingen **kansen om na te denken over hun eigen wiskundige denk- en leerproces**. Zo kunnen ze hun oplossingsmethode met elkaar vergelijken in een leergesprek. Hierdoor wordt het leren van en met elkaar in wiskundige situaties gestimuleerd. In bepaalde groepen echter beperkt het kinderlijke denken zich bij de klassikale instap tot het nadenken van wat de leraar of een medeleerling heeft vóórgedacht. Voorts zijn er breuklijnen over de leerjaren heen in het gebruik van probleemoplossende strategieën. Bovendien bemoeilijkt het voorhouden van foutieve wiskundige leerinhouden een juiste begripsvorming.

- Het gebruik van correctiesleutels bevordert het zelfstandigheids- en verantwoordelijkheidsgevoel van de kinderen. Het nazicht van het kinderwerk daarentegen is niet altijd doelmatig.
- Vooral de genormeerde toetsen geven aanleiding tot een meer diepgaande **analyse** van de **resultaten**. Leraren brengen de frequentie van de fouten bij de methodegebonden evaluaties in beeld. Het is echter nog niet bij iedereen vanzelfsprekend om systematisch de aard van de fouten na te gaan.
- De titularissen, die de eerstelijnszorg verstrekken, zetten geregeld **zorgverbredende interventies** op. Die zijn echter vooral gericht op symptoombehandeling en te weinig op dieperliggende oorzaken. Het is nog geen gewoonte om een handelingsplan op te maken, dat doelgericht de verschillende stappen aangeeft om een wiskundig hiaat weg te werken. De zorgleraren worden vooral ingeschakeld voor differentiatieopdrachten in de eerste twee graden. Vanuit de genormeerde toetsing is het duidelijk dat momenteel heel wat leerlingen nood hebben aan remediërende maatregelen, ook in de derde graad. De school is er nog niet aan toe om de parallelgroepen aan te wenden voor onderwijs op maat.
- De school beschikt over voldoende klassikale **onderwijsleermiddelen** om het wiskundig handelen en denken te stimuleren. Er is echter nood aan meer individueel meet- en manipulatiemateriaal en aan groeiende referentiekaders die het verwerven van de inzichten ondersteunen. Bovendien zijn de geafficheerde referentiematen niet steeds werkelijkheidsgetrouw weergegeven.
- Om na te gaan in hoeverre de leerlingen de vooropgestelde doelen bereiken, gebruiken leraren diverse **evaluatiemiddelen**. Het schoolgemiddelde op de centrale toets voor het vierde leerjaar van de laatste jaren fluctueert en benadert het gemiddelde van de referentiegroep. De resultaten van de centrale proefwerken voor het zesde leerjaar daarentegen liggen boven het gemiddelde van de referentiegroep en zelfs boven het Vlaamse gemiddelde. Op de genormeerde toetsen uit het kindvolgsysteem scoren sommige groepen heel zwak. De school kan echter wel aantonen dat de meeste leerlingen voor de onderzochte doelen van wiskunde vooruitgang boeken. De resultaten op schoolniveau worden evenwel nog niet in kaart gebracht.
- De laatste jaren stond wiskunde niet in de vernieuwingsfocus en organiseerde de school daarover geen teamgerichte **nascholing**. Er werden wel individuele initiatieven genomen om het leergebiedspecifiek zorgverbredend handelen te verhogen. Sommige leraren pakken echter de wiskundige gelijkwaardigheid niet correct aan bij de redactie van een oplossingswijze.

4.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

Vaststelling

- De school kan niet aantonen dat de leerlingen de eindtermen van muzische vorming voldoende verwerven. Ze beschikt over onvoldoende valide en aanvaardbare outputgegevens en sommige muzische domeinen komen te weinig aan bod. Bovendien krijgt muzische vorming doorgaans een leraareigen invulling. Daardoor zijn de leerplangerichtheid en de gradatie in het aanbod over de leerjaren heen te weinig verzekerd.
- Het onderwijskundig handelen van de meeste leraren wordt vooral gestuurd vanuit **eigen perceptie** en te weinig vanuit de visie van het gevolgde leerplan. De meeste leraren zijn zich nauwelijks bewust dat muzische activiteiten leerlingen kansen moeten geven om, vanuit een muzische grondhouding, de beleefde wereld te beschouwen en te creëren. Bovendien hebben ze weinig zicht op de algemene doelen van dit leergebied. Enkele leraren werken wel in de lijn van het gevolgde leerplan.

- Als beginsituatie hebben leraren een **algemene kijk** op de leerlingen vanuit het overgangsgesprek en de informatie uit de rapportering. Behalve de voorkennis uit gemeenschappelijke activiteiten hebben ze weinig weet van de specifieke muzische vaardigheden van de leerlingen.
- Leraren beschikken doorgaans niet over een jaarplan voor de verschillende muzische domeinen. Ze leggen wel een groeiende inventaris voor van het aanbod van dit schooljaar. Niet alle groepen programmeren het **aantal lestijden** muzische vorming per week dat het gevolgde leerplan aangeeft. Daarbij valt een grote variatie in terminologie op. Ook voor muzische vorming is het lessenrooster niet altijd richtinggevend.
- Leraren werken vrij **doelgericht** en formuleren relevante gemeenschappelijke verwachtingen al dan niet uit een onderwijsleerpakket. Enkel koppelen ze aan leerplandoelen en aan decretale eindtermen, en bewaken daardoor in enige mate hun muzisch aanbod.
- De **muzische activiteiten** houden over het algemeen verband met het klas- en schoolleven of doen dienst als een gevarieerde verwerking van inhoud uit andere leergebieden. Vooral beeld, muziek en drama komen regelmatig aan bod. Uit gesprekken en documentenanalyse blijkt dat in meerdere groepen 'bewegingsexpressie' en media veeleer occasioneel en fragmentarisch voorkomen. Het is nog niet vanzelfsprekend om verschillende domeinen tegelijk aan te spreken. De koutkring en het schoolfeest daarentegen zijn dan wel een stap in de goede richting.
- De **continuïteit** en de **gradatie** in het **muzische aanbod** over de groepen heen is niet gewaarborgd door de leraarspecifieke invulling. Dat is in strijd met het pedagogisch project dat pleit voor het werken met leerlijnen.
- **Muziek** is doorgaans gericht op zang. Het gevarieerd spelen met het lied en vormen van muziekbeluisteren komen ook voor. Wat **beeld** betreft, zijn zowel twee- als driedimensionale realisaties aan de orde en is er doorgaans een voldoende variatie aan materialen. Het werken met verf komt echter in bepaalde groepen in de verdrukking. **Drama** en **muzisch taalgebruik** zijn in meerdere groepen goed vertegenwoordigd: poëzie, dramatiseren en creatief schrijven worden er regelmatig geprogrammeerd. In verband met **beweging**, zijn ritmiek en expressie in de jaarplanning van lichamelijke opvoeding maar beperkt opgenomen. Naar aanleiding van de musical komen deze activiteitsdomeinen echter frequenter aan bod. **Media** krijgt slechts in enkele groepen zijn rechtmatige plaats. De presentatie van een boek met een 'verteltheater' en het fotograferen van muzische creaties zijn dan wel voorbeelden van goede praktijk.
- De **bijgewoonde activiteiten** geven inzake aanpak een wisselend beeld. In sommige groepen krijgen leerlingen de kans om te 'beschouwen' en mogen ze daarna hun impressies op een persoonlijke manier uitdrukken. Daar krijgt de creativiteit van de leerlingen voldoende kansen. In andere groepen is de aanpak meer sturend, waarbij het resultaat belangrijker lijkt dan het muzische proces.
- De **integratie van muzische domeinen** is nog geen gemeenschappelijk gedachtegoed. Die krijgt wel kansen in enkele groepen en binnen een muzische middag, waarbij de parallelcollega's een bepaalde muzische expressievorm voor hun rekening nemen.
- Het is geen gewoonte om binnen muzische activiteiten te **differentiëren**. Op basis van eigen interesse of aanleg krijgen kinderen nauwelijks de mogelijkheid om vanuit een muzische grondhouding zelf hun expressievorm of materiaal te kiezen.
- Hoewel de Vlaamse Overheid **talentontwikkeling** promoot, laat school de creatieve mogelijkheden van de leerlingen nog niet optimaal tot hun recht komen. De samenwerking met de gemeentelijke academie voor beeldende kunsten, die op deze campus een vestigingsplaats heeft, beperkt zich doorgaans tot het schoolfeest. Er zijn evenmin contacten met de cultuurcel van het departement.

- De school brengt de kinderen in contact met het culturele erfgoed en stimuleert de ontwikkeling van een persoonlijke smaak onder meer door vormen van **kunst- en cultuureducatie**. Het inschakelen van een kunstenaar of van een leraar van het deeltijds kunstonderwijs biedt de mogelijkheid om bepaalde technieken te verwerven. De presentaties bij de koutkring, museumbezoeken en het bijwonen van auteurslezingen en van toneelvoorstellingen zijn relevante activiteiten, die aangeven dat de school ook aan vrijetijdsopvoeding doet.
- De **evaluatie** van muzische vorming verloopt op verschillende manieren. Leerlingen krijgen doorgaans mondelinge feedback van de leraar en soms van de medeleerlingen. Doorgaans wordt het kinderwerk tentoongesteld of gebruikt in het naburige rust- en verzorgingstehuis. De evaluatie en rapportering gebeuren nog cijfermatig. Er zijn nog geen gemeenschappelijke evaluatiecriteria. Bovendien is de evaluatie nog te weinig gericht op de na te streven doelen. Het is nog geen cultuur dat een portfolio de basis vormt voor een procesmatige evaluatie. Volgens het beleid worden de leerlingenprestaties inzake muzische vorming nog niet ten volle in rekening gebracht bij het bepalen van het getuigschrift basisonderwijs. Dat signaleert dat muzische vorming op deze school nog niet de plaats heeft gekregen conform het pedagogisch project.
- De school beschikt over de nodige **onderwijsleermiddelen** en **materialen** om de muzische doelen te realiseren. Ritmische en melodische instrumenten zijn echter niet permanent ter beschikking.
- De school organiseerde de laatste jaren geen teamgerichte **bijscholing** in verband met muzische vorming. Enkele leraren participeren wel aan individuele nascholingsessies over muzische aspecten.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 *Afstemming tussen school en CLB of andere partners*

5.6.2 *Leerbegeleiding*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school beschikt over een **uitgeschreven zorgvisie**, die gelinkt is aan het pedagogisch project. Conform de schoolvisie, die pleit voor de eigenheid van elk kind, doet het team inspanningen om het **welbevinden van de kinderen** te bevorderen. Daarvoor zijn de pedagogie van de hoop en van het geduld essentieel.
- De **relaties** tussen de **kinderen** en de meeste **teamleden** zijn van die aard dat leren en zich ontwikkelen mogelijk worden. Leraren zetten zich in om de kinderen een positief zelfbeeld te laten verwerven. Ze getuigen van een mensontmoetende onderwijsstijl en van een pedagogische houding, die gekenmerkt is door waardering en een zekere empathie. De pedagogie van verbondenheid draagt de school hoog in haar vaandel. Ze wil bij de leerlingen sociale gerichtheid bevorderen door een specifieke methodiek. De keuze van de school om haar gelijkemansbeleid te enten op het thema 'sociaal-emotionele ontwikkeling' sluit daar naadloos bij aan.
- In de **kleutergroepen** zijn de kinderen doorgaans **gemotiveerd** en **actief bezig**. De uitwerking van de thema's en het aanbod in de meeste speelwerkplekken dragen daartoe bij. In de **lagere school** verhogen de gevarieerde groepeerings- en dito organisatievormen de **betrokkenheid**. Tijdens de bijgewoonde activiteiten primeerde in meerdere groepen een gedifferentieerde aanpak door onder meer het gebruik van coöperatieve werkvormen. In enkele klassen stond echter veeleer een klassikaal-frontale benadering centraal.
- De school beoogt een **zorgbrede aanpak** door middel van klasinterne en -externe differentiatie. Ze heeft daartoe een degelijke organisatie opgezet, waarbij de titularis de eerste zorgverstrekker blijft. Op basis van observatie- en toetsresultaten en van multidisciplinair overleg zet de school differentiatiemomenten op. Bepaalde daarvan beogen vooral groepsverkleining, terwijl andere gericht zijn op de begeleiding van vorderingengroepen. In de meeste groepen zijn er vormen van niveau- en tempodifferentiatie, hoofdzakelijk als het onderwijsleerpakket dat aangeeft. Differentiatie naar interesse komt vooral in het kleuteronderwijs voor.
- De school heeft een functionele **zorgverbredende structuur** uitgebouwd. De detectie van problemen gebeurt op basis van een goed uitgetekende procedure. Het zorgverbredende gebeuren verloopt in aanzet volgens de fasen van het proces van handelingsplanning. Er zijn sticordi-maatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren) en voor kinderen die er nood aan hebben, wordt een individueel leertraject uitgetekend. Kinderen die uitvallen krijgen in sommige groepen bijkomende begeleiding in de 'miniklas'. De zorgverbredende interventies zijn echter zelden gericht op preventie.
- Het is nog geen traditie dat de school gebruik maakt van **handelingsplannen** om systematisch en doordacht ontwikkelings- en leerproblemen aan te pakken. Daardoor gaan sommige remediërende interventies te weinig in op onderliggende oorzaken en vertonen ze weinig diepgang. Daarbij is het niet duidelijk wat het aandeel van de titularis is als eerste zorgverstrekker.

Om het **GOK-beleid** uit te bouwen, volgt de school de decretaal vastgelegde procedure. Voor de lopende cyclus koos ze voor sociaal-emotionele ontwikkeling. In het kleuteronderwijs staat daarnaast leerling- en ouderparticipatie centraal, terwijl de lagere afdeling als tweede thema taalvaardigheid uitwerkt. Het GOK-beleid beoogt een aantal relevante doelen op school-, leraar- en leerlingniveau. De meeste acties sporen met de beoogde doelen. De school heeft al een aantal geplande acties gerealiseerd opgezet. Zo organiseert de kleuterafdeling geregeld klasoverschrijdende activiteiten en houdt ze periodiek een kleuterkring. In het lager onderwijs worden een nieuwe evaluatie van en rapportering over lichamelijke opvoeding ingevoerd en hebben coöperatieve werkvormen in meerdere groepen ingang gevonden.
- Het zorgteam **evalueert** geregeld het effect van het zorgbeleid. Het werkt voortdurend aan de verbetering van het zorgverbredende gebeuren. Daartoe volgt het geregeld specifieke **nascholing** tijdens en na de schooluren. Momenteel participeert het aan een traject over handelingsgericht werken.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school heeft nog geen coherente **visie** ten aanzien van de **evaluatiepraktijk** geëxpliciteerd. De evaluatie gebeurt nog overwegend volgens de inzichten van de individuele leraar. Zo beschikt het kleuterteam nog niet over gemeenschappelijke criteria om welbevinden, betrokkenheid en competenties te screenen en om het kindvolgsysteem gelijkgericht vulling te geven. Hoewel de onderwijskoepel een publicatie over evalueren heeft uitgebracht, is de evaluatie in het lager onderwijs nog vrij traditioneel.
- Op deze school heerst een **evaluatiecultuur**. Om de vorderingen vast te stellen, gebruikt het team vormen van harde en zachte evaluatie. Een gedifferentieerde evaluatie vindt nog maar weinig ingang, waardoor een zekere afstemming op de mogelijkheden van de leerlingen nog niet wordt doorgetrokken naar deze fase van de onderwijsleersituatie.
- In het **kleuteronderwijs** volgen leraren de **ontwikkeling** van de **kinderen** op door observaties en genormeerde toetsen. De ervaring van de leraar geldt als impliciete norm bij de observatie. De vastgelegde observaties focussen vooral op specifieke kennis en vaardigheden over verschillende persoonlijkheidscomponenten en minder op de ontwikkelingsaspecten die leraren als verwachting beogen. Ze dragen dan ook maar in beperkte mate bij om de ontwikkelingsdomeinen in het leerlingvolgsysteem vulling te geven. De leraren evalueren ook expliciet sociale vaardigheden aan de hand van een schoolspecifieke methodiek. De formele schriftelijke rapportering neigt echter sterk naar het lagereschoolrapport.
- In beide onderwijsniveaus geven leraren geregeld mondelinge **waarderende feedback** op het leerlingengedrag. In kleuterklassen worden ervaringssituaties en activiteiten geregeld samen met de kinderen geëvalueerd. Het nazicht van het schriftelijke kinderwerk in de lagere afdeling gebeurt frequent, maar is in meerdere groepen soms weinig doelmatig.
- In het lager onderwijs bestaat de **harde evaluatie** hoofdzakelijk uit genormeerde, methodegebonden en/of eigen formatieve en summatieve toetsen. De eigen evaluatie is meestal weinig gericht op de leerplandoelen. Bovendien is ze weinig constructiegericht, waardoor de eigen leerstrategieën en attitudes nauwelijks worden geëvalueerd. Het team is nog niet toe aan alternatieve evaluatievormen. Zo zijn vormen van assessment, waarbij instructie en evaluatie geïntegreerd verlopen, nog niet aan de orde. De evaluatie focust vooral op het resultaat en in zekere mate op het leerproces van de kinderen, maar slechts in beperkte mate op (bij)sturing van het onderwijskundig handelen.
- In het **lager onderwijs** gebeurt de **evaluatie** van de **leergebieden** cijfermatig. Geselecteerde leefhoudingen, die refereren aan sociale vaardigheden, worden verbaal geëvalueerd. Leraren beschikken echter nog niet over gemeenschappelijke criteria om deze kwalitatieve evaluatie gelijkgericht aan te pakken. Bovendien zijn leren leren en ICT (informatie- en communicatietechnologie) nog geen voorwerp van een systematische en expliciete evaluatie.
- De **resultaten** van de **genormeerde toetsing** worden verwerkt op leerling- en klasniveau. Ze vormen, samen met andere evaluatiegegevens, de basis voor differentiatie- en remediëringmaatregelen.
- Bij het toekennen van het **getuigschrift basisonderwijs** beschikt de commissie nog niet over expliciete criteria. De geldende impliciete normering bestaat hoofdzakelijk uit

de resultaten op diverse toetsen en de gegevens uit het kindvolgsysteem. Daarbij ligt het accent op wiskunde en Nederlands. De school houdt bij het uitreiken van het getuigschrift nog geen rekening met alle leergebiedgebonden, attitudinale en leergebiedoverschrijdende eindtermen.

- De school **stelt** geregeld haar **evaluatiepraktijk in vraag** en is wat dat betreft in beweging. Zo staat dit schooljaar het observeren in de kleuterschool in de focus en werd recentelijk een eigentijdse kwalitatieve evaluatie van en rapportering over lichamelijke opvoeding geïntroduceerd. De school is zich bewust van haar traditionele manier van evalueren. Ze heeft dan ook de intentie om haar evaluatiepraktijk bij te sturen conform de recente inzichten.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- De directeur, de zorgcoördinator en de leerjaarcoördinatoren geven invulling aan het **interne leiderschap**. De schoolleider is vrij recent aangesteld en is afkomstig van een andere school. Hij is door de andere teamleden goed aanvaard. Hij fungeert als 'architect' en zet de bakens uit op organisatorisch vlak. Hij geeft in overleg met het team richting aan het onderwijskundige gebeuren.
- Het beleid van de school is geënt op de **visie** van de onderwijskoepel en nader gespecificeerd in het schooleigen opvoedingsproject. Dat beoogt kwaliteitsonderwijs in christelijke verbondenheid. De directeur meent dat de feitelijke invulling van zijn opdracht in de lijn ligt van zijn visie erop.
- De leiding voert een **humanitair management**, dat gericht is op het welbevinden van alle actoren, op de bevordering van goede interpersoonlijke relaties en op een collegiaal team. Het gaat zorgzaam om met de kinderen, met het personeel en met de ouders.
- De **schoolleiding** is **democratisch** ingesteld en biedt ruimte tot **inspraak** en tot een participatieve **besluitvorming** met een gezamenlijk verantwoordelijkheidsgevoel bij het team tot gevolg. De administratieve medewerkers, het onderhoudspersoneel en ouders helpen mee de schoolwerking dragen.
- Het **beleid coacht** het onderwijskundig handelen van de leraren vooral tijdens de periodieke personeelsbijeenkomsten en de informele contacten. Na een verkenning van het schoolleven, volgde de directeur het onderwijskundig handelen van leraren op door klasbezoeken en functioneringsgesprekken. Deze opvolgingsactiviteiten hadden vooral tot doel een zicht te krijgen op de onderwijspraktijk.
- Het team bepaalt de **vernieuwingsprioriteiten** op basis van een ervaren nood. Daarbij gebruikt de school een functionele strategie. Het prioriteitenplan bevat naast de onderwerpen ook de aanpak en het tijds kader. Het aantal onderwerpen, waarnaar tegelijk aandacht uitgaat, is echter te groot en te verscheiden. De vele vernieuwingsvelden kunnen de implementatie van de aangeboden inhouden afremmen.
- De school bouwt aan een **kwaliteitsbeleid**. Zo leidde de veranderende leerlingenstroom tot een herprofilering van de school met relevante acties. De resultaten van de genormeerde toetsen geven aanleiding tot een systematische analyse en teamreflectie. Het is echter nog geen traditie dat de school resultaten van externe toetsen aanwendt in haar cyclische proces van kwaliteitszorg.
- De school geeft blijk van een **reflecterend vermogen**. Ze evalueert jaarlijks het GOK-beleid en andere aspecten van het schoolleven. De conclusies geven aanleiding tot nieuwe prioriteiten, waarop de teamgerichte nascholing met bijbehorende acties worden geënt. Behalve enkelen, is het nog geen gewoonte dat leraren hun didactisch

handelen systematisch aan een zelfevaluatie onderwerpen met het oog op een bijsturing ervan.

- Het team is **veranderings- en vernieuwingsbereid**. In het kader van de professionele ontwikkeling heeft het beleid oog voor de deskundigheidsbevordering van de medewerkers. Het frequente structurele overleg biedt kansen tot leren van en met elkaar. De teamgerichte bijscholing op studiedagen en op personeelsvergaderingen focust vooral op de schoolprioriteiten. Zo komen dit schooljaar onder meer observatie in de kleuterschool en wereldoriëntatie in de lagere afdeling aan bod. De talrijke individuele nascholingsinitiatieven zijn ingegeven vanuit de specifieke schoolopdracht of vanuit persoonlijke interesse.
- Op het gebied van het **talenbeleid** is de school in beweging. Hoewel ze haar visie op talenbeleid nog niet heeft geëxpliciteerd, beoogt ze een aanpak overeenkomstig de recente visie op taalvaardigheidsonderwijs. Dit krijgt concreet vorm door de GOK-werking en door het '2KP-project' (tweedelijns-ondersteuning kleuterparticipatie) in de kleuterschool. Recentelijk is een werkgroep 'Taalbeleidsploeg' opgestart om de specifieke visie en bijbehorende doelen uit te werken, te concretiseren en te realiseren. De school doet ruime inspanningen om de behoeften inzake taalvaardigheid Nederlands in beeld te brengen. Samen met externe netwerken neemt ze structurele maatregelen om de taalvaardigheid bij kinderen te stimuleren. Naar verluidt, heeft de school aandacht voor Nederlands als **instructietaal** en maakt ze tot voorwerp van teamreflectie. De meeste leraren zetten zich in om de instructietaal te verzorgen. Ten aanzien van de Nederlandstalige communicatie hanteert de school pictogrammen in het schoolreglement en beoogt ze korte, duidelijke brieven. Ze doet bijzondere inspanningen om een positieve omgang met taaldiversiteit en –cultuur te bevorderen. Zo participeren leraren aan 'initiatie Turks' en worden sessies Nederlands opgezet voor allochtone ouders. De kout- en de kleuterkring zijn relevante initiatieven om de school te profileren en de betrokkenheid van anderstalige ouders te verhogen. De school focust ook op taalsensibilisering Frans. Resultaten van een interne enquête geven aan dat er ten aanzien van het talenbeleid bij leraren diverse meningen leven. De opgestarte werkgroep, de aandacht voor de herziene eindtermen Nederlands en Frans signaleren dat het team qua talenbeleid in ontwikkeling is.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In het kleuteronderwijs:
- de systematische themavoorbereiding met vermelding van de dominante ontwikkelingsaspecten en dito leerplandoelen;
- de projectmatige uitwerking van de thema's met voldoende kansen tot taalontwikkeling en tot integratie van wiskundige initiatie;
- het bewaken van de ontwikkelingsaspecten over de thema's heen;
- de gevarieerde activiteiten die de diverse domeinen van Nederlands en wiskundige initiatie beogen en de veelvuldige kansen tot exploreren en experimenteren;
- het gebruik van een zekere streefwoordenschat, de bijzondere aandacht voor poëziebeleving en de (talige) verrijking van de speelwerkplekken, gericht op het lopende klathema;
- de procedure om de ontwikkeling van de kinderen te volgen en om hiaten in de ontwikkeling te detecteren;
- de nascholing en de initiatieven om de taalstimulering bij de kleuters te bevorderen in het kader van de tweedelijnsondersteuning kleuterparticipatie.
- In het lager onderwijs:
- de genuanceerde beeldvorming van de vorderingen van de leerlingen voor wiskunde;
- de aandacht voor de verschillende domeinen van wiskunde en de gradatie van de inhoud over de leerjaren heen;
- de realistische contexten om wiskundige begrippen te verwerven;
- de functionele muzische activiteiten op schoolniveau, het gevarieerde aanbod in muziek, beeld en drama, en de integratie van muzische domeinen in andere leergebieden.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- de inspanningen om het welbevinden van leerlingen te bevorderen en hen een positief zelfbeeld te laten verwerven;
- de differentiatiemaatregelen en de uitbouw van de zorgverbredende structuur;
- de inzet van de leraren om systematisch de ontwikkeling van de kinderen te observeren en de vorderingen van de leerlingen te evalueren;
- de eigentijdse en kwalitatieve evaluatie van lichamelijke opvoeding.

Wat betreft het algemeen beleid

- de collegiale teamsfeer die leidt tot een warme en genietbare school, waarbij het welbevinden van de kinderen, van het personeel en van de ouders centraal staat;
- de inzet en het engagement voor de diverse beleidstaken, de democratische leiderschapstijl en de gerichtheid op een participatieve besluitvorming;
- de functionele strategie om schoolprioriteiten gezamenlijk te bepalen en op basis van deze keuze de teamgerichte nascholing te enten;
- de uitbouw van het structurele overleg en de aanpak om de deskundigheid van het team te verhogen;
- de aandacht voor de veranderende leerlinginstroom en de initiatieven om de school te herprofiëren;
- de uitbouw van de kwaliteitszorg, waarbij de analyse van de resultaten aanleiding geeft tot teamreflectie en tot borgings- of bijsturingsacties.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In het kleuteronderwijs:
  - de leerplandoelen van Nederlands en van wiskundige initiatie beter bewaken; in de streefwoordenschat een grotere variatie aan woordsoorten brengen en die intentioneel in de verschillende (taal)activiteiten beogen;
- de dagelijks weerkerende activiteiten intentioneel plannen en uitvoeren, gericht op de beoogde doelen;
- zorgverbredende activiteiten meer doelgericht aanpakken en didactische vervroeging vermijden.
- In het lager onderwijs:
  - de lestijden voor wiskunde en muzische vorming plannen conform het gevolgde leerplan, de lessenroosters per leerjaar beter op elkaar afstemmen en ze meer richtinggevend gebruiken;
- wiskundige referentiekaders meer functioneel aanwenden om het wiskundige denkproces van de leerlingen te ondersteunen en de individuele leermiddelen uitbreiden;
- de onderwijstijd optimaliseren door bij geleide activiteiten een appèl te doen op de (denk)activiteit van elk kind;
- de remediëringmaatregelen voor wiskunde optimaliseren en meer focussen op een gevarieerde rekentaal;
- het doelmatige nazicht van het kinderwerk intensifiëren;
- een evenwichtig en gegradeerd onderwijsleeraanbod in muzische vorming uitbouwen conform het gevolgde leerplan;
- in muzische vorming meer intentioneel laten beschouwen, het werken naar model vermijden en meer kansen tot creativiteit creëren;
- bewegingsexpressie binnen lichamelijke opvoeding frequenter programmeren;
- de samenwerking met de gemeentelijke academie voor beeldende kunsten versterken en structuren creëren om het leerplan muzische vorming te implementeren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- een gezamenlijke visie op evaluatie ontwikkelen, alternatieve evaluatievormen introduceren en de leergebiedoverschrijdende inhouden systematisch en expliciet evalueren;
- de observatie in het kleuteronderwijs meer enten op de kortetermijndoelen en gemeenschappelijke criteria vastleggen om de kwalitatieve evaluatie gelijkgericht aan te pakken;
- voor het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs de hele vorming in rekening nemen;
- klasdoorbrekende activiteiten opzetten met het oog op onderwijs op maat;
- de zorgverbredende activiteiten meer richten op preventie en de zorgverbredende benadering sterker invullen volgens de fasen van het proces van handelingsplanning.

Wat betreft het algemeen beleid

- het aantal prioriteiten per schooljaar beperken.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Nihil

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring

- Nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning:

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Patrick Durieux

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Lieve Poppe